

Posudek oponentky na bakalářskou práci Julie Kučerové „Současná integrační politika SRN a důsledky nelegální migrace“ UKFF, katedra sociální práce, ak.rok 2008/2009, 50 s. textu, resumé, bibliografie

Posuzovaná bakalářská práce je úspěšným pokusem o shrnutí problematiky migrace do Spolkové republiky Německo se zaměřením na vývoj integrační politiky a to jak spolkové vlády, tak dalších aktivit např. nevládních organizací. I když se autorka soustřeďuje především na současný stav migrační a od zákona z ledna 2005 i systematictější integrační politiky spolkové vlády, pojala téma v širším záběru. Zabývá se – alespoň ve stručném přehledu – samotným vývojem přistěhovalců do Německa a to od samého konce druhé světové války, kdy v důsledku válečné porážky nacistického režimu procházelo Německo bouřlivým a konfliktním „přerodem“ za účasti a pod řízením vítězných Spojenců. Důsledky prvních poválečných „vln“ etnických Němců vyhnaných, odsunutých a uprchlých z východních území bývalé Třetí říše v období do založení dvou německých států jen stručně parafrázuje v úvodu, což je při složitosti problematiky a v kontextu zvoleného tématu pochopitelné. Situace těchto nových obyvatel byla řešena v jednotlivých okupačních zónách Německa rozdílně a proto se soustřeďuje na západní část Německa, kde skutečně začaly vznikat právní zárodky, na které později navázaly azylové zákony v roce 1949 založené SRN. Vývoj migrační politiky sleduje ve stručném přehledu a klasifikuje jednotlivé „proudy“ přistěhovalců od poválečných vyhnanců a uprchlíků přes uprchlictví z NDR, které vyvrcholilo v souvislosti s krizemi studené války (berlínské krize) počátkem 60. let, ke kvalitativně odlišným vlnám jednak tzv. pracovních migrantů (Gastarbeitcrů) od 60. do 80. let, jednak stále se stupňujícímu nárůstu žadatelů o azyl neněmecké národnosti z krizových oblastí ve světě a posléze i skupin tzv. pozdních vysídlelců (ctnických Němců) přistěhovalých na základě různých mezivládních dohod s východoevropskými státy.

Jen výčet této základní faktografické základny naznačuje, že se autorka musela orientovat v rozsáhlé odborné literatuře, z níž se snažila vybrat tu, která se zabývá nejen kvantitativním vývojem (počty) přistěhovalců, ale usiluje o postižení především sociální stránky migrace, pohybu pracovních sil a také kulturním a politickým problémům spojeným s přistěhovalectvím. Pohybuje se tak směrem k těžišti práce – vývoji integrační politiky. Obsáhlou kapitolu věnuje i právnímu rámci, tj. vzniku a úpravám přistěhovalceckého aj. zákonů (např. azylového), velmi dobře je zpracována i kapitola o současné integrační politice, tvorbě a účinnosti integračních programů především vzdělávacích a umožňujících pracovní integraci a na závěr i problematice nelegální migrace. Na více místech se také snaží o určité srovnání se situací v ČR.

Při takto širokém záběru se nevyhnula některým nepřesnostem, které se dají v textu najít. Hlavní právní úpravy však dostatečně vysvětlila, takže je pohyb od původně velkorysé azylové politiky SRN k prvním omezením ze 70. let, úpravám Základního zákona v souvislosti s ratifikací Maastrichtské smlouvy 1993 (azylový kompromis), novelizaci cizineckého zákona a opatrné a pozvolné úpravy principu *ius sanguinis* směrem k *ius soli* v roce 2000 až ke zmíněnému přistěhovalceckému zákonu 2005 a jeho novelizaci 2007.

Využívá v práci jak primární, tak sekundární internetové zdroje (oficiální stránky spolkových ministerstev a úřadů, tak tisk a publikace nevládních organizací). Přistupuje k použitým zdrojům dostatečně kriticky – zvláštní pozornost věnuje neutěšené vzdělanostní situaci a vysokému procentu nezaměstnaných mezi mladými migranty (tzv. třetí generace), problémům kulturní odlišnosti (např. někdy integraci ztěžující kulturní vzorce islámu). Nieméně konstatuje, že právě druhá a třetí generace přistěhovalců se setkává se vstřícnější integrační politikou a rekapituluje i některé výsledky integračních programů. Kriticky se staví i proti opatřením na potírání nelegální migrace.

Závěr: práce odpovídá všem kritériím kladeným na práci bakalářskou, drobných nepřesností a překlepů je minimum. Doporučuji ji proto k obhajobě a navrhuji hodnotit ji podle výsledků obhajoby mezi výborně až velmi dobře.

V Praze, 12. února 2009

**doc.PhDr. Dagmar Moravcová, CSc.
KMV IPS – UK FSV**